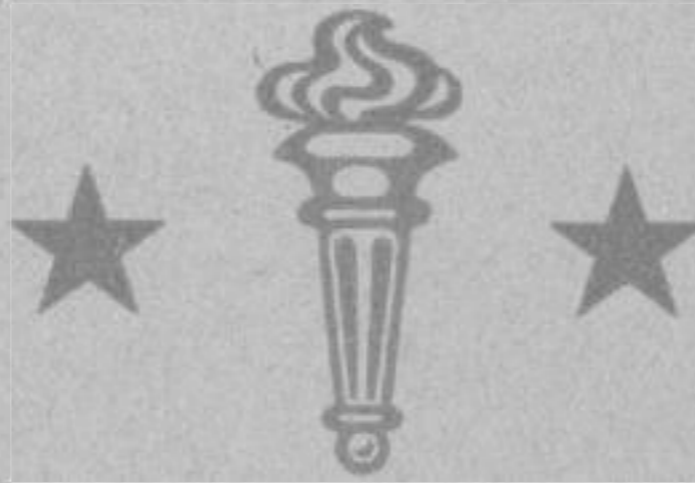

76

AMERIKA ESPERANTISTO

FEBRUARY, 1915

For Peace and Esperanto!

Our first edition of 12,000 is going rapidly. We want the balance sold **THIS** month. At the prices shown everyone can help. Why not order **NOW**?

Printed in buff and green neatly perforated, and on gummed paper, issued for YOUR benefit at the following prices:

1 sheet, 24 stamps, 15c.   6 sheets, 144 stamps, 60c.
12 sheets, 288 stamps, \$1.00

THE ESPERANTO ASSOCIATION OF NORTH AMERICA
Newton Centre, Mass.

Foreign Magazines

The demand for these is rapidly exceeding the supply. We can offer you the LAST issues of all foreign magazines, in bundles,
 SIX COPIES 40 cents
 TWELVE COPIES 75 cents
 NO TWO ALIKE!
 AMERICAN ESPERANTIST CO.

"WHEN THE WANDERLUST HAS SEIZED YOU"

The Song hit of Esperantujo!
 (Schuyler-Miles)
 POPULAR, CATCHY, TUNEFUL
 A Propaganda Instrument as Entertaining as it is Valuable
 35 c
 THE
 AMERICAN ESPERANTIST CO.
 Incorporated
 West Newton, Mass.

CORRESPONDENCE CARDS

An Esperanto correspondence postcard combining every-day usefulness with every-day propaganda.
 A 3½ x 5½ "Poŝtkarto" with

Esperanto Seal in Corner
 4 for 5c 25 for 25c

THE
 AMERICAN ESPERANTIST CO.
 Incorporated
 West Newton, Mass.

DEZIRAS KORESPONDI

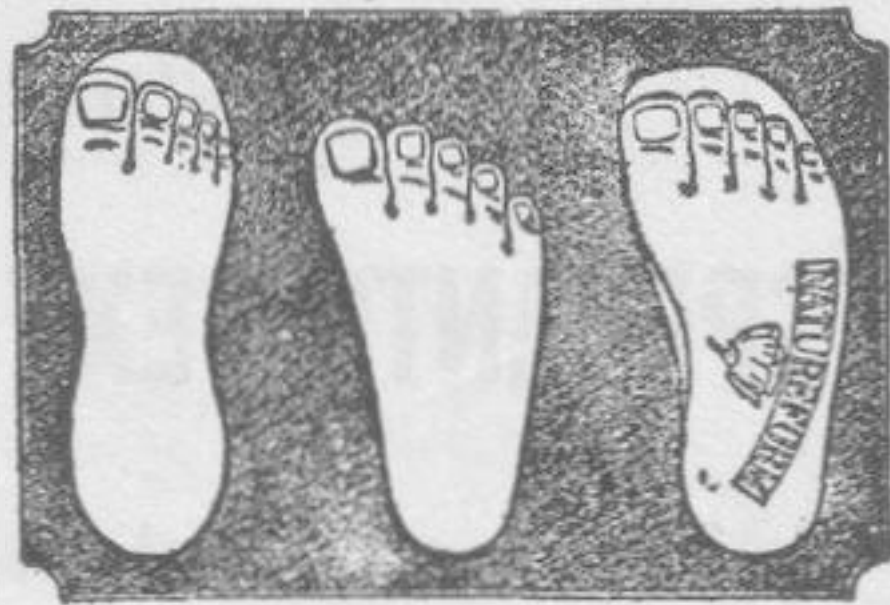
One insertion: 10 cents; four insertions: 25 cents. Announcement consists only of name and full address.

Unufoja anonco: 20 sd.; kvarfoje 50 sd.
 Anonco konsistas nur el nomo kaj plena adreso.

James B. Rezny, arhitekturisto, 29 So. La Salle St., Chicago, Ill., pri arhitekturo kaj arto. 5

S-ro H. Scovell, 910 Main St., Galena, Kansas. 4

S-ro Russell Metzler, Campbell, Cal. I. P. K. 2

Botoj, Ŝuoj, Sandaloj, Pantofloj,
 Kaŭĉukaj Ŝuoj, Ŝtrumpoj. Ĉiuj
 eksklusive laŭ la tipo
 'Naturformo.'

HOLDEN FRATOJ,
 3, Harewood Place,
 Oxford St., London, W.

Katalogoj Senpage.

Watch Fobs

A beautiful Esperanto seal in colors, with strong, brown leather strap.
 A few left — while they last —

25 cents

AMERICAN ESPERANTIST CO.

LA ESPERO

Words and music of the Esperanto National Anthem, according to the well-known and popular air of De Menil.

25 copies for 25c
 100 copies for 50c

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., INC.
 West Newton, Mass.

ORDER

READ

“Made in America”

ESPERANTO TEXT-BOOKS AND LITERATURE

The slogan of our business world today is a plea for “Made in America” manufactures. Does YOUR Esperanto library show a patronage of home industries?

Our “Made in America” List :

AMERICAN ESPERANTO BOOK		Patrino Anserino	.15
(special paper edition)	\$ .50	PRINCO VANC'	.35
Complete Grammar of Esperanto (cloth)	1.25	(cloth, gold-stamped)	.75
Esperanto at a Glance	.15	Rakonto kaj Aventuro	.10
La Esperanta Kunulo	.25	Rip Van Vinkl	.10
Introduction to Esperanto	.05	Robinsono Kruso (boards)	.50
Esperanto Primer	.10	SEP RIDOJ	.25
Students' Complete Text Book (cloth)	.50	SUB LA MEZNOKTA SUNO	.35
Tra la Jaro (cloth)	.50	(cloth)	.50
English-Esperanto Dictionary (cloth)	2.00	Tradukoj Tri	.20
Handy Pocket Vocabulary	.10		
La Bruna Lilio	.06		
La Kolomba Premio	.10		
Ĝis la Revido	.05		
Kiel Plaĉas al Vi (art paper)	.35		
(leather)	.75		
Kondukanto al la Stacia Pilkludo	.15		
Mallonga Biografio de Henry Fawcett	.25		
Manifesto de la Komunista Partio (cloth)	.50		
Mia Nuna Sintenado pri Apendicito	.10		
La Mopso de Lia Onklo	.15		
		PROPAGANDILOJ	
		Whole of Esperanto	.05
		10 copies	.25
		Glimpse of Esperanto	
		25 copies	.25
		Poster Stamps for Esperanto	
		and Peace	
		1 sheet (24 stamps)	.15
		6 sheets (144 stamps)	.60

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., Inc.
WEST NEWTON, MASS.

Amerika Esperantisto

American Esperantist

Entered as second-class matter May 15, 1913, at the Postoffice at West Newton Station, Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879.

Published Monthly by

THE AMERICAN ESPERANTIST COMPANY (Inc.)

WEST NEWTON, MASS.

ONE DOLLAR A YEAR Eksterlande \$1.25 (Sm. 2.50) SINGLE COPY TEN CENTS

Mallongaj verkoj, tradukaĵoj kaj novaĵoj ĉiam prefere akceptitaj. Oni ne resendadas neakceptitajn manuskriptojn, se la sendinto ne kune sendis la resendpagon. La Redakcio konservas por si la rajton korekti manuskriptojn laŭbezone.

Oni donos la preferon al manuskriptoj skribitaj skribmaŝine.

VOL. 16

FEBRUARY, 1915

NO. 5

EDITORIAL

For the first time in its history **Amerika Esperantisto** has a regularly elected editorial board. Of necessity in the past a good deal has devolved upon some one person. From now on the labor and the responsibility will be divided. In the near future we hope to add a list of collaborators and to constantly improve our magazine.

Amerika Esperantisto now belongs to the Association and it is the duty of every member to help make a success of it. We are working primarily for the advancement of Esperanto and we want all the news concerning Esperanto progress in Usono. Never has there been so much favorable notice from the Press as we are having at the present time. It will help us materially if each member of the Association will make it his or her duty to send us a marked copy of every newspaper in which is any article relating to Esperanto, and in the case of more expensive periodicals to call our attention to any such article, mentioning number and page on which it may be found. Limited space will prevent anything like a complete republication of all

such articles but we shall try so far as possible to give a general resumé of the most important Esperanto news.

At the same time we shall try and not neglect the literary part of the magazine. If you have manuscript that is good send it to us and we will do our best to find room for it. We have plenty of talent as the columns of many of the foreign publications in the past will testify. Now that the European market has been curtailed let us hope that some of this wealth of good material may be diverted to our more humble publication.

It is within our power to make **Amerika Esperantisto** the leading Esperanto publication of the world. The only thing lacking will be cooperation. Will you do your part?

* * * * *

At a local suffrage meeting in Boston the past month, a contribution was taken up among the audience to defray the expenses of the work being done by the organization which was conducting the meeting. In addition to a spontaneous and hearty immediate response, many pledges were received. Hundreds of dollars were collected in the space of 15 minutes and one enthusiast put down his name for the sum of \$100. All this was done for the cause—their cause! What are you doing for your cause? Have you yet joined the national Association which maintains its central office to push your cause in America? Have you yet subscribed to the official organ of that Association, which is the necessary and valuable instrument for pushing that cause? If you have been a member and subscriber have you delayed sending your renewals from pure apathetic inertia? How much really active interest do you take in your cause? Why not study that membership and subscription blank in this issue and ask yourself some questions?

PER TONDILO KAJ GLUAJO

That Boston man, who was arrested for profanity after exclaiming "Merry Christmas" in Esperanto, should remember that the reformer is always misunderstood. —Pittsburgh Gazette Times.

Nonsense! All Boston policemen speak Esperanto fluently.

Boston "Globe"
Jan. 10, 1915.

Whatever is to be "the world language" when this war is over, the Germans are enterprising enough to go on record in more than one direction. The Looker-On received a curious German official circular, printed on yellow paper, which obviously was not printed in German. What was it? Well, here's the first paragraph:

Crokes Hauptquartier, 28, Novembro,
antaŭtagmeze:

Oficiale estas sciigate: Sur la okcidenta

militkampo la situacio estas neŝanĝita. Francaj atakoj en la Argonnen estis repuŝataj. En arbaro nordokcidente de Apremont kaj en la Vogesen ni prenis kelkajn trancojn malgraŭ forta defendo de la Francoj.* *

The heading at the top of the circular gives it away—even to the uninitiated: Germanaj oficialaj raportoj Esperantigitaj.

Are you enough "up" on your Esperanto to read the copy?

Boston "Record"
Jan. 11, 1915.

(From the Springfield Republican)

It is accommodating of the German press service to send out bulletins in Esperanto. What is the Esperanto, by the way, for Elsass-Lothringen?

Boston "Transcript"
Jan. 9, 1915.

KRONIKO NORDAMERIKA

Boston, Mass. Iu sinjorino, ano de la Bostona Esperanta Societo, pli multe ol iam antaŭe, konvinkigis pri la utileco de la internacia lingvo. Antaŭ ne longe, ĉi tiu samideanino perdis sian mansaketon, kiu, bedaŭrinde, ne enhavas aŭ ŝian nomon aŭ adreson. En ĝi tamen, la honesta trovanto ekvidis Esperantan lernolibron, kaj senprokraste sendis la saketon al la klubejo de la Bostona Esperanta Societo. Tie la felica sinjorino regajnis sian posedaĵon, kaj multe laŭdis la ilon kiu rehavigis ĝin al ŝi.

Detroit, Mich. Ni havas la plezuron prezenti al niaj legantoj, kelkajn anojn de unu el niaj plej agemaj grupoj—la Detroit' Germana-Esperanta Unuiĝo. La fotografo montras la Esperantan boaton "Esperanto," kiun oni uzas en multaj piknikoj kaj ekskursoj de la Detroitanoj. D-ro Tobias Sigel, E.A. N.A. konsilanto por la Centra Distrikto, (Ill. Mich. Wisc.,) staras dekstre en la ŝipeto —la senĉapela sinjoro,—kaj apud li estas S-ro A. Schwarzenzer, Sekretario al la Distrikto kaj al la Detroit' Societo, pli bone konata al multaj amikoj kiel "la florema sekretario."

La ĉambro de la grupo, 507 Breitmeyer Bldg., Detroit, ĉiam zumas pro laborado por la afero. Oni multe bonvenas vizitantajn samideanojn.

Kiel li sciis

"Vi kruela bubo," diris laŭmode vestita junulino al knabo kiun ŝi trovis rabanta birdneston. "Kial vi prenas tiujn ovojn? Ekpensu pri la kompatinda patrina birdo, revenonta kaj....."

"Tio estas tute bona, Fraŭlino," respondis la knabo, "la patrina birdo estas mortinta."

"Kiel vi scias tion?"

"Mi vidas ŝin sur via ĉapelo."

El Pittsburgh Sun
Trad. J. M. C. Jr.

Hotelservisto — Leviĝu! Leviĝu! La hotelo bruliĝas!

Skotlandano — Prave, sed se mi tion faros, me avertas vin ke mi ne pagos la litprezon.

El R. A. Bulletin,
Trad. Efodo

 WORLD GLEANINGS

Germany. The official reports of the European war issued weekly in Esperanto by the German Government are proving a striking and effective means of propaganda, in that it means the virtual official recognition of the need and value of the international language by this power. It is most unfortunate that such recognition should not come until the necessity was brought up by a world war. Much publicity has been secured for the cause through the enterprise of the recipients of these bulletins (the U. E. A. delegates). A prominent Boston newspaper displays one for the observation of passers-by, and many favorable comments have been secured editorially in numerous daily papers in the United States.

Austria. We express our condolences to the Austrian samideanoj on the occasion of the death of Prof. Odo Bujwid, the famous bacteriologist, who was recently killed in an automobile accident. Prof. Bujwid in addition to being president of the Krakow Esperanto Society, was well known to members of the 8th Congress, having been president of the local committee at that time in charge of the Jubilee Congress. His loss is undoubtedly a heavy blow to the cause in Austria.

Norway. An international league "Por Paco" has just been organized in Kristiania. Its aim is the abolishment of war and of militarism.

An Esperanto class for socialists has been opened in Trondhjem, and another entirely for the blind is conducted at the School for the Blind, in the same city.

Russia. At one of the recent meetings of the Moscow Society, S. Ĉudinskij, a volunteer from Kiev, related some of his experiences while in active service. Among others, S-ro Ĉudinskij told of his capture of a German officer,—an Esperantist,—with whom he afterward served as interpreter between the Russians and their German prisoners.

The annual meeting of the Esperanto Group of Technology Institute in Petrograd has recently been held. The officers find that in spite of the fact that the activities of the Society will be greatly hindered by the war, they are able to tranquilly contemplate the future because of the "bright condition of their treasury." We cannot help but wonder at this strange state of affairs for an Esperanto group.

From Warsaw we learn of the grave indisposition of the "kara majstro." The horrors of the present conflict are having their terrible effect on an already weak heart.

The secretary of the Esperanto Society in Ashabad reports that most of the Esperantists have enlisted as volunteers, while many others among his members are already killed or wounded.

Redaktoro kiu komencis antaŭ dudek jaroj kun nur kvindek kvin cendoj nun posedas \$100,000. Lia amasigo de riĉeco estas pro liaj ŝparemeco, bonaj kutimoj, skrupula atento al komerco, kaj la fakto ke onklo mortis kaj lasis al li \$99,999. —"Editor and Publisher."

THE ESPERANTO ASSOCIATION OF NORTH AMERICA

Central Office, Newton Centre, Mass.

C. H. Fessenden, Sec.

 DIRECTORY

President

J. D. HAILMAN
310 So. Lang Ave.
Pittsburgh, Pa

Vice President

DR. B. K. SIMONEK
1669 Blue Island Ave.
Chicago, Ill.

Secretary-Treasurer

DR. C. H. FESSENDEN
Newton Centre, Mass.

Chairmen of Committees

Publications

ERNEST F. DOW
West Newton, Mass.

Examinations

HERBERT HARRIS
10 Henry St.
Portland, Me.

Propaganda

WM. H. HUSE
97 Mammoth Road
Manchester, N. H.

Special Propaganda Fund

REV. J. H. FAZEL,
724 Taylor St.,
Topeka, Kans.

Educational Director

PAUL M. SCHUYLER
Pickford, Mich.

If every member of the Association were a subscriber to **Amerika Esperantisto**: If every subscriber to **Amerika Esperantisto** were a member of the Association: If one-tenth of the people who make use of Esperanto were either members of the Association or subscribers to the magazine or both, we would have the largest Esperanto organization in the world and the largest subscription list.

Esperanto has come to stay. It is living and making progress in Europe in the very midst of a terrible conflict which might well have been supposed to destroy it,—or at least to temporarily suspend its activities. With this progress in the face of most discouraging surroundings we Esperantists in this peaceful country, infinitely prosperous by comparison with our suffering *sami-deanoj*, should redouble our efforts to at least keep up with them in our progress.

It is not necessary at this time to emphasize the need of an international auxiliary language. More than ever is it impossible that any of the dominant national languages should be recognized as official; nor can it by any possibility be recognized in the near future, whatever the outcome of the present struggle.

The press of this country is giving more and more space to Esperanto and is considering it as a serious proposition. There is not a week that we do not receive a number of inquiries, due directly to some newspaper mention of Esperanto. We are handling these inquiries to the best of our ability but we want to know of more Esperantists in various localities to whom these inquiring persons may be referred for personal information and help. If those who know Esperanto and are willing to help will enroll themselves as

members of our Association we shall be able to give the proper attention to those who wish to become acquainted with it.

Let us make this the banner year for Esperanto in Usono. It can be done if all will help. Are you doing your part?

* * *

We have been criticised in the past for not taking our general membership more into our confidence. This criticism has not altogether been without justification. We propose to reform in this particular so far as possible. Our membership has a right to know what its executive body is doing and we will try in the future to keep in closer touch with it,—we hope to our mutual advantage. We intend to publish a good deal more news in our magazine. We shall look to each member to help us furnish this news, also to furnish us readers by their own subscription and the subscriptions of their friends whom they may be able to interest.

Association Notes

The Executive Committee of the Association, upon suggestion of the Secretary, has authorized the appointment of I. A. McCaffrey as Assistant Secretary and Treasurer of E.A.N.A.

Preliminary Examinations (Elementa Diplomo), passed: E. J. Edwards, Los Angeles, Calif.

Advanced Examinations (Supera Diplomo), passed: Raymond Warren Huse, Durham, N. H.

NECROLOGY: Gilbert Newman, Belle Center, Ohio.

Pickford, Mich., Jan. 9, 1915.

To the Samideanoj:

Esperanto should be taught in the public schools. This fact is easy of proof, and this proof should be placed before the members of every Board of Education in Usono. The arguments as to the practicable value of the international language are unanswerable, and the only reason why Esperanto is not now being taught in a majority of the schools of our land is because these arguments have not been presented to the proper authorities. The time is now ripe for action, and if the Educational Bureau can have the active and hearty support of every samideano, the international language **will** be added to many course of study in both public and private schools at the beginning of the next school year. What this Bureau can accomplish however, will depend entirely upon the support which we receive from you. Without your active cooperation, we can do nothing. With it, we can secure great results.

Just at present we are very anxious to obtain definite information upon the following points:

1. We would like to hear from every person who is engaged in teaching Esperanto either in public or private schools, and to learn from such persons full particulars regarding the schools in which they are teaching, and the courses in Esperanto.

2. We would like to hear from all teachers who are not now teaching Esperanto but who are qualified (or are willing to qualify themselves) to teach the language, and who desire to do so. Such teachers should give full information regarding their other qualifications and their experience in teaching.

3. We would like to hear from all persons who are connected with business firms in Usono who are employing Esperanto in correspondence and advertising, and to learn the names and addresses of all such firms.

4. We would like to hear from every one of you who is interested enough in the cause to visit the members of your local Board of Education and present the arguments in favor of placing the international language upon the course of study—not one visit only, or seven, but seventy times seven if necessary. In this work as in many others, it is “keeping everlastingly at it” that will bring success.

For various reasons, it will be impossible for me to reply personally to by far the greater part of the many communications which I hope to receive in reply to this letter, but I thank you in advance for your hearty cooperation, and I will communicate with you again in the near future through the columns of **Amerika Esperantisto**.

Tre sincere la via,

Paul M. Schuyler,
Educational Director, E. A. N. A.,
Pickford, Mich.

STUDENTS' ESPERANTO LEAGUE

CLYDE KENNEDY, SEC'Y, PARSONS, W. VA.

Students' Library

An Esperantist in Illinois writes to the President of the Students' Esperanto League, W. F. J. Manning, 56 Atlantic St., Portland, Me., as follows:

“I notice in the January issue of **Amerika Esperantisto** that in your Students' Esperanto League you have a circulating library of 25 Esperanto books. The thought at once entered my mind, why can not the 25 books be increased to a hundred during the present year? This could very easily be accomplished by donations of books on the part of adult Esperantists. After an Esperantist has read a book, usually he then no longer has use for it; then why not turn them over to the boys and girls of our schools, who as a rule, have not the means to buy books, and yet are the future hope of the Esperanto movement.”

Continuing, the gentleman expresses his willingness to contribute books from his own collection and asks for a catalog of those in the League library, not wishing to duplicate any already acquired.

The nucleus of the above library was given by Mr. Wyatt Rushton, a former president of the League. One gift of books has already been received from an officer of E.A.N.A., and others will be very welcome. A catalog of the books now in the library will be found in **Amerika Esperantisto** for April, 1914, and additional lists will be published as they are received. Gifts should be sent to Mr. Manning, as above. This is one very practical way in which Esperantists can help “la kara afero” among our young people.

Members of the League may have the use of the books upon payment of postage both ways.

A CLUB DIRECTORY

Of the many good suggestions received from time to time regarding the magazine, one which has particularly claimed our attention we feel at last able to bring before our readers. The E.A.N.A. wants and needs a club directory as a permanent feature of **Amerika Esperantisto**. By this we mean a

list of active groups and societies to which we may refer inquirers and by which isolated Esperantists may keep in visiting contact with that group nearest them. For other reasons too numerous to mention, the Esperantists in Usono should have an official list of clubs to which they may refer. The name of your club, meeting place, and name and address of secretary, will appear in twelve issues of **Amerika Esperantisto** for 25 cents for the whole year. This hardly covers the cost for one issue, but for the deserving publicity which our active and hard-working groups will receive as a result, we feel that the page will be well worth while. Let us see how many really active, live-wire clubs we have in this country!

Following is the form to be adopted:

HOUSTON, S. CAR.
La Zamenhofa Grupo, 249 Kingston Bldg.,
J. D. Smith, Sec'y, 59 Warwick Ave.

If additional information is desired such as time and dates of meetings, etc., this may be added at the rate of 10 cents a line.

We want a healthy-looking list for the March issue,—club-secretaries please take notice!

END OF OFFICIAL PART

SUR NIA TABLO

Jam de kvin monatoj daŭras la terura kaj bedaŭrinda Eŭropa milito. Samideano batalas kontraŭ samideano, ne kiel samideanoj, sed kiel nacioj. Estas dece ke ĉiu Esperantisto estu unue, patrioto, kaj estas deviga ke ĉiu estu unue lojala al sia flago. Tamen, ĉiuj ne estas malpli Esperantistoj, ĉu de la praktika, ĉu de la ideala vidpunkto. Estas neeble ke la internaciaj amikoj dum kelkaj jaroj subite estu individuaj malamikoj, kaj la komuna lingvo multon faros por malakrigi la necesan malhomecon de militfrenozeco.

Granda pruvo de la progreso kaj la indeco de Esperanto kaj de ĝia vivpovo estas la nuna ŝtato de jurnalaro en la mezo de la batalkampoj. En Septembro oni dirus ke en la daŭro de kvin monatoj malaperus la naciaj journaloj de la batalantaj nacioj, kaj estas surprize, kiel ankaŭ kontentige, ke, jam eldoniĝas multaj el la gravaj gazetoj, kiuj dum pacaj tempoj sin trovis regule sur nia tablo.

Ĉia honoro al la sindonemaj restaĵoj de kripligitaj redakcioj, kiuj malgraŭ ĉia malhelpo daŭrigas la eldonon de siaj gazetoj.

El la Okcidento de Eŭropo la "British Esperantist" ĉiumonate alvenas al nia sanktejo, ankoraŭ plena je interesajoj, kaj ankoraŭ batalanta por nia afero. El la mezlando, eldonoj "A" kaj "B" de la "Germana Esperantisto" pli malpli regule aperas, kaj la nacio, kiu, kun dorso ĉe la muro baraktadas kontraŭ verŝajne la tuto de Eŭropo, ankoraŭ subtenas nian supernacian aferon. El la oriento ni ankoraŭ ricevas "Ondo de Esperanto." Ĉi tiu gazeto, kvankam iomete kripligita, estas ankoraŭ vigla kaj kuraĝa batalanto por Esperanto.

Kiel individuoj, ni Esperantistoj en Usono, konsistas el reprezentantoj de

la ĉiuj involvitaj nacioj; individue niaj simpatioj estas diversaj, laŭ la lando de nia naskiĝo, aŭ deveno, sed entute nia koro enhavas nian samideanojn, en la tuta mondo, kaj ni admiras la senvenkeblan kuraĝon de la malmultaj, kiuj estas fidelaj gardantoj de Esperanto.

Kiam en Septembro oni profetis rilate la nacian jurnalaron, oni estus profetinta ke nia granda internacia ĵurnalo, la sola vere internacia eldonaĵo, eldonita en neŭtrala lando kaj subtenita de granda garantia kapitalo, duobligus sian agemecon, kaj dum la maltrankvilaĵoj restus interligo kaj interkomunikigilo inter la malpli feliĉaj nacioj. Kiaj estas la faktoj? Preskaŭ la unua ĵurnalo kiu maldaŭrigis sian eldonadon,—laŭ mia memoro la unua, sed por doni al ĝi la profiton de dubo, mi diras “preskaŭ”,—estis “Esperanto.”

Sendube, la internacia ĵurnalo baldaŭ reaperos, sed ni multe bedaŭras ke ĝi ĉesigis sian eldonadon, eĉ dum unu monato. Nuntempe, “Esperanto” vere devus esti kuraĝilo al la kompatindaj Eŭropaj samideanoj, kaj ĉiuj amikoj de U. E. A. esperas ke la oficiala organo post nelonge reaperos inter ni.

Pro diversaj kaŭzoj dum kelkaj pasintaj monatoj, ĉi tiu fako de **Amerika Esperantisto** ankaŭ malaperis de la horizonto. De nun ni esperas ke ĝi estos pli regula kaj pli plena. Ni petas la sendadon de kiel eble plej multaj interesanĝoj kaj ni donos al ili tiom kiom ebla da spaco. Kiel gardanto de nia afero ni laboros por la progreso de Esperanto, kaj nenjo tiel bone helpos nin, kiel la ricevo de alilandaj ĵurnaloj.

Ko Fo

NOVAJ LIBROJ

SEP RIDOJ. 68 pĝ., 25 cendoj. La apero de ĉi tiu libro estas speciale oportuna, pro la preskaŭ tuta ĉesado de esperantaj libroj. Ĝi estas originale verkita de unu el niaj plej lertaj Esperantistoj; ĉiu el la sep rakontetoj estas gemo, kaj ĉiuj kune fariĝas vera juvelo.

En la libro estas multoble sep ridoj. Ĉiu rakonteto enhavas lertan ploton kaj la delikata humoro de la aŭtoro plenigas la tutan verkon, simile al plaĉa sugestio de parfumo.

“Poŝtkartofobio” reportas nin al la tagoj kiam ni ankaŭ suferis pro tiu malsano, kaj povas esti paĝo el la vivlibro de centoj de novebakitaj Esperantistoj.

“La Eksterlandulo” elmontras tre oftan emon, ne sole de Esperantistaj societoj, sed ankaŭ de aliaj asocioj kaj individuoj,—la trograndigitan ŝaton de tiu, aŭ tio, elvenanta el fremda lando.

La stilo de la libro estas bonega, kiel atestas la aprobo de E.L.A. kaj la Esperanto estas tiel facile flua ke la leganto tute forgesas ke li ne legas per sia propra lingvo. Nenia freneza kurado de unu al alia fino de frazo, serĉante kaj rektigante subjektojn, komplimentojn, kaj modifiajn adjektivojn.

Sep Ridoj indas, kaj trovos lokon en la kolekto de ĉiu Esperantisto kiu konservas la veran literaturon de Esperanto.

LA ĈASISTO

de Olive Schreiner

EN iuj valoj estis ĉasisto. Tagon post tago li iris por ĉasi sovaĝajn birdojn en la arbaroj; kaj okazis ke foje li staris sur la bordo de granda lago. Dum li staris inter la junkoj atendente la alvenon de la birdoj, granda ombro ekfalis sur lin, kaj en la akvo li vidis spegulitaĵon. Li rigardis supren al la ĉielo; sed la io estis foririnta. Tiam brulanta deziro eniris lin ke li ree unu fojon vidu tiun spegulitaĵon de la akvo, kaj tutan tagon li vigle atendis; sed nokto venis, kaj ĝi ne revenis. Tiam li iris hejmen kun sia malplena sako, malgaja kaj silenta. Liaj kamaradoj venis demandante ĉirkaŭ lin por ekscii la kialon, sed li respondis nenion; li sidis sola kaj pensadis. Tiam lia amiko venis al li, kaj al ĉi tiu li parolis.

“Mi vidis hodiaŭ,” li diris, “kion mi neniam vidis antaŭe—vastan blankan birdon, kun arĝentaj flugiloj etenditaj, flugantan en la eterna lazuro. Kaj nun ŝajnas ke granda fajro brulas en mia brusto. Ĝi estis nur brilo, lumajo, spegulitaĵo, en la akvo; sed nun mi deziras nenion plu sur la tero, nur teni ĝin.”

Lia amiko ridis.

“Ĝi estis nur radio ludanta sur la akvo, aŭ la ombro de via propra kapo. Morgaŭ vi forgesos ĝin,” li diris.

Sed morgaŭ kaj postmorgaŭ la ĉasisto marŝis sola. Li serĉis en la arbaro kaj en la arbarego; apud la lagoj kaj inter la junkoj, sed li ne povis trovi ĝin. Li ne plu ĉasis sovaĝajn birdojn; kio estis ili al li?

“Kio okazas je li?” diris liaj kamaradoj.

“Li estas freneza,” diris unu.

“Ne, sed li estas pli malbona,” diris alia; “li volas vidi kion neniu el ni estas vidinta, kaj fari el si mirindulo.”

“Venu, ni foriru de li,” diris ĉiuj.

Tial la ĉasisto marŝis sola.

Unu nokton, dum li vagis en la ombro, tre sopirema kaj plorema, maljunulo ekstariĝis antaŭ li, pli granda kaj pli alta ol homidoj.

“Kiu estas vi?” demandis la ĉasisto.

“Mi estas Saĝo,” respondis la maljunulo; “sed iuj nomas min Scio. Dum mia tuta vivo mi kreskis en ĉi tiuj valoj; sed neniu vidas min ĝis kiam iu multe malĝojis. La okuloj kiuj vidas min devas esti lavitaj per larmoj; kaj laŭ tiom kiom homo estas suferinta mi parolas.”

Kaj la ĉasisto ekkriis:

“Ho, vi kiu estas loĝinta tie ĉi tiel longe, diru al mi, kio estas tiu granda sovaĝa birdo kiun mi vidis flugantan en la lazuro? Oni kredigis min ke ĝi estas songo; la ombro de mia propra kapo.”

La maljunulo ridetis.

“Ĝia nomo estas Vero. Kiu unufoje ĝin vidis jam neniam ripozas. Ĝis la morto tiu deziras ĝin.”

Kaj la ĉasisto kriis:

“Ho, diru al mi kie oni povas ĝin trovi.”

Sed la maljunulo diris, “Vi ne sufiĉe suferis,” kaj foriris.

Tiam la ĉasisto prenis el sia brusto la plektilon de sia Imago, kaj volvis sur ĝin la fadenon de siaj Deziroj, kaj la tutan nokton li sidis kaj plektis reton.

En la mateno li etendis la oran reton sur la teron, kaj en ĝin li ĵetis kelkajn erojn da kredemo, kiujn lia patro heredigis al li, kaj kiujn li portis en sia brusta poŝo. Ili similis blankajn fungobulojn kaj kiam oni surpaŝis sur ilin bruna polvo elflugis. Tiam li apudsidiĝis por vidi tion kio okazos. La unua kiu venis en la reton estis neĝblanka birdo kun kolombaj okuloj kaj ĝi kantis belan kanton—“Homa Dio! homa Dio!” ĝi kantis. La dua kiu venis estis nigra kaj mistika kun mallumaj belaj okuloj kiuj rigardis en la profundaĵojn de la animo, kaj ĝi kantis nur ĉi tion—“Senmorteco!”

Kaj la ĉasisto prenis ilin ambaŭ en siaj brakoj, ĉar li diris:

“Ili sendube estas el la bela familio de Vero.”

Tiam venis alia, verda kaj ora, kiu kantis per akra voĉo, kiel iu krianta en bazaro:

“Rekompenco post morto! Kompenco post morto!”

Kaj li diris:

“Vi ne estas tiel bela, sed vi ankaŭ estas bela,” kaj li prenis ĝin.

Kaj aliaj venis, brile koloritaj, kantante belajn kantojn, ĝis ĉiuj eroj estis formanĝitaj, kaj la ĉasisto kunkolektis ĉiujn siajn birdojn, kaj konstruis fortan feran kaĝon nomitan Nova Kredo, kaj metis ĉiujn siajn birdojn en tiun.

Tiam la popolo alvenis dancante kaj kantante.

“Ho, feliĉa ĉasisto!” ili kriis. “Ho, mirinda viro! Ho, belaj birdoj!”

Neniu demandis de kie venis la birdoj, nek kiel oni kaptas ilin; sed ili dancis kaj kantis antaŭ ili. Kaj la ĉasisto ankaŭ estis feliĉa, ĉar li diris:

“Sendube Vero estas inter ili. Poste ĝiaj plumoj renoviĝos kaj mi vidos ĝin neĝblankan formon.”

Sed la tempo pasis, kaj la popolo kantis kaj dancis; sed la koro de la ĉasisto peziĝis. Li forrampis sola, ploreme kiel antaŭe; la terura

deziro ree vekigis en lia brusto. Unu tagon dum li sidis sola, ploranta, okazis ke Saĝo renkontis lin. Li diris al la maljunulo kion li estis farinta.

Kaj Saĝo ridetis malgaje.

“Multaj homoj,” li diris, “etendis tiun reton por Vero; sed ili neniam trovis ĝin.”

“La erojn de Kredemo ĝi ne manĝos; per la reto de Voloj oni ne povas teni ĝiajn piedojn; en la aero de ĉi tiuj valoj ĝi ne spiros. La birdoj kiujn vi kaptis ĉiuj estas el la kovajo de Malvero; belaj kaj amindaj, sed ankoraŭ mensogoj; Vero ilin ne konas.”

Kaj la ĉasisto elkriis en doloreco:

“Ĉu do mi devas sidi senage kaj esti forbrulita de ĉi tiu terura sopirado?”

Kaj la maljunulo diris:

Aŭskultu, kaj tial ke vi multe suferis kaj multe ploris, mi rakontos al vi kion mi scias. Kiu ekserĉas Veron devas forlasi por ĉiam ĉi tiujn valojn de superstiĉo, kunportante eĉ ne unu ŝirajon apartenintan al ili. Sola li devas vagi ĝis la Lando de Absoluta Neado kaj Memforgeso; li devas resti tie; li devas kontraŭstari la tenton; kiam la lumo ekradias li devas leviĝi kaj ĝin sekvi ĝis la Lando de Seka Sunbrilo. La montoj de severa realeco leviĝos antaŭ li; li devas grimpi ilin; trans ili kuŝas Vero.”

“Kaj li certe tenos ĝin! li tenos ĝin per la manoj!” la ĉasisto kriis. Saĝo skuis la kapon.

“Li neniam vidos ĝin, neniam tenos ĝin. La tempo ankoraŭ ne estas.”

“Ĉu do ne estas espero?” kriis la ĉasisto.

“Estas ĉi tio,” diris Saĝo.

“Iuj homoj grimpis tiujn montojn; rondon super rondo de nuda roko ili suprengrimpis; kaj, vagante tie en tiuj altaj regionoj, iuj hazarde trovis sur la tero unu blankan, arĝentan plumeton, falintan deflugilo de Vero. Kaj plenumiĝos,” diris la maljunulo, sin levante profete kaj montrante per la fingro al la ĉielo, “plenumiĝos ke, kiam sufiĉe de tiuj arĝentaj plumoj estos kolektitaj per la manoj de homoj, kaj fadeno estos plektita el ili, kaj reto el la fadeno, ke per tiu reto Vero povos esti kaptita. Nenio krom Vero povas teni Veron.”

La ĉasisto leviĝis. “Mi iros,” li diris.

Sed Saĝo detenis lin.

“Atentu bone—kiu forlasas ĉi tiujn valojn neniam revenas al ili. Kvankam tiu plorus ĉe la bordo larmojn de sango sep tagojn kaj noktojn, li neniam povus retranspasi ĝin. Lasitaj—ili estas lasitaj por ĉiam. Sur la vojo laŭ kiu vi volas veturi oni ne proponas rekom-

pencon. Kiu iras, iras libere—pro la granda amo kiu estas en li. La laboro estas ties rekompenco.”

“Mi iras,” diris la ĉasisto; “sed sur la montoj, diru al mi, kiun vojon mi sekvu?”

“Mi estas la ido de la kunigita-scio-de-l’homaro,” diris la maljunulo; “mi povas iri nur tien kie multaj homoj paŝis. Sur tiuj montoj malmultaj piedoj paŝis; ĉiu faras sian propran vojeton. Ĉiu iras je sia propra risko; mian voĉon li plu ne aŭdas. Mi eble sekvas post li, sed mi ne povas antaŭiri lin.”

Tiam Scio malaperis.

Kaj la ĉasisto sin turnis. Li iris al sia kaĝo, kaj per la manoj li disrompis la feraĵojn, kaj la pintigita fero ŝiris lian karnon. Foje estas pli facile konstrui ol rompi.

Unuope li prenis siajn beleplumitajn birdojn kaj lasis ilin forflugi. Sed, kiam li venis al sia nigreplumita birdo, li tenis ĝin kaj rigardis en ĝiajn belajn okulojn, kaj la birdo eligis sian mallaŭtan profundan krion—“Senmorteco!”

Kaj li ekdiris, “Mi ne povas liberigi ĝin. Ĝi ne estas peza; ĝi manĝas nenion. Mi kaŝos ĝin en mia brusto; mi prenos ĝin kun mi.” Kaj li kaŝis ĝin tie kaj kovris ĝin per sia mantelo.

Sed la kaŝitaĵo fariĝis pli kaj pli kaj pli peza—ĝis kiam ĝi kuŝis sur lia brusto kavzaŭ plumbo. Li ne povis moviĝi kun ĝi. Li ne povis eliri el tiuj valoj kun ĝi. Tiam ree li elprenis ĝin kaj alrigardis ĝin.

“Ho, mia belulo, amato de mia koro!” li kriis, “ĉu eĉ ne estas permesate ke mi tenu vin?”

Li malfermis la manojn malgaje.

“Iru,” li diris. “Eble okazos ke en la kanto de Vero unu tono similos la vian; sed mi neniam aŭdos ĝin.”

Malgaje li malfermis la manojn kaj la birdo forflugis de li por ĉiam.

Tiam de la plektilo de sia Imago li malvolvis la fadenon de siaj Deziroj kaj ĵetis ĝin sur la teron; kaj la malplenan plektilon li metis en sian bruston, ĉar la fadeno estis farita en tiuj valoj, sed la plektilo devenis de nekonata lando. Li sin turnis por iri, sed nun la popolo venis ĉirkaŭ lin, kriaĉante.

“Malsaĝulo, fihundo, freneza idioto!” ili kriis. “Kiel vi kuraĝis rompi vian kaĝon kaj lasi la birdojn forflugi?”

La ĉasisto parolis; sed ili ne aŭskultis lin.

“Vero! Kio ĝi estas? Ĉu oni povas ĝin manĝi? Ĉu oni ĝin povas trinki? Kiu iam ĝin vidis? Viaj birdoj estis realaj; ĉiuj povis aŭdi iliajn kantojn! Ho, malsaĝulo! Malnobla rampulo! Ateisto!” ili kriis, “vi malpurigas la aeron.”

“Jen, ni prenu ŝtonojn kaj ŝtonu lin,” kriis iuj.

“Kiel ĝi estas nia afero?” diris aliaj. “Forlasu la idioton;” kaj ili foriris. Sed la ceteraj kolektis ŝtonojn kaj koton kaj ĵetis je li. Fine, kiam li estis kontuzita kaj vundita, la ĉasisto forrampis en la arbaron. Kaj la vespero estis ĉirkaŭ li.

Li vagis antaŭen kaj antaŭen kaj la ombro fariĝis pli malluma. Li jam estis ĉe la bordoj de la lando kie ĉiam estas nokto. Tiam li paŝis en ĝin kaj ne estis lumo tie. Per la manoj li provis palpi; sed ĉiu branĉo, je lia ektuŝo, forrompiĝis; kaj la tero estis kovrita per cindroj, kaj je ĉiu paŝo lia piedo enpenetris, kaj densa nuboj de nepalpeblaj cindroj leviĝis ĝis lia vizaĝo; kaj estis mallume. Tial li sidiĝis sur ŝtono kaj kaŝis la vizaĝon en la manoj por atendi en tiu lando de neado kaj memforĝeso ĝis kiam la lumo venos.

Tiam de la marĉoj dekstre kaj maldekstre malvarmaj nebuletoj leviĝis kaj ĉirkaŭis lin. Delikata nevidebla pluvo falis en la mallumo kaj grandaj gutoj kolektiĝis sur liaj haroj kaj vestoj. Malrapide batis lia koro, kaj sensenteco rampis tra liaj membroj. Tiam suprenrigardante, li vidis du gajajn vaglumojn kiuj venis dancante. Li levis la kapon por rigardi ilin. Proksimen, pli proksimen ili venis. Tiel varmaj, tiel brilaj, ili dancis kiel steloj de fajro. Fine ili restis antaŭ li. El la centro de la radianta flamo de la unua elrigardis la vizaĝo de virino, ridanta, kavethava, kun fluantaj flavaj haroj. En la centro de la alia estis gajaj ridantaj ondetoj similantaj la ŝaŭmeton sur glason da vino. Ili dancis antaŭ li.

“Kiuj vi estas,” demandis la ĉasisto, “kiuj solaj venas al mi en mia soleco kaj mallumeco?”

“Ni estas la dunaskitoj, Volupto,” ili kriis. “La nomo de nia patro estas Homa-Naturo, kaj la nomo de nia patrino estas Troeco. Ni estas tiel aĝaj kiel la montoj kaj riveroj, tiel aĝaj kiel la unua homo; sed ni neniam mortas,” ili ridis.

“Ho, mi volvu miajn brakojn ĉirkaŭ vi!” kriis la unua; “ili estas molaj kaj varmaj. Via koro nun estas frostigita, sed mi igos ĝin bati. Ho, venu al mi!”

“Mi verŝos mian varmegan vivon en vin,” diris la dua; “via cerbo estas sensenta, kaj viaj membroj nun estas mortantaj; sed ili ekvivos kun sovaĝa libera vivo. Ho, lasu min enverŝi ĝin!”

“Ho, sekvu nin,” ili kriis, “kaj vivu kun ni. Pli noblaj koroj ol la via sidis tie ĉi en ĉi tiu mallumo por atendi, kaj ili venis al ni kaj ni al li; kaj ili neniam forlasis nin, neniam. Ĉio alia estas iluzio, sed ni estas realaj, ni estas realaj. Vero estas ombro; la valoj de superstiĉo estas farso; la tero estas el cindroj; la arboj ĉiuj putriĝintaj;

sed ni—palpu nin—ni vivas! Vi ne povas malkredi nin. Palpu nin, kiel varmaj ni estas! Ho, venu al ni! Venu kun ni!”

Proksimen, pli proksimen, ĉirkaŭ lia kapo ili flugetis, kaj la malvarmaj gutoj sur lia frunto fluidiĝis. La brila lumo radiis en liajn okulojn, konfuzante lin, kaj la frostigita sango komencis flui. Kaj li diris:

“Jes; kial mi mortu tie ĉi en ĉi tiu terura mallumo? Ili estas varmaj, ili fluidigas mian frostigitan sangon!” Kaj li etendis siajn manojn por preni ilin.

En tiu momento leviĝis antaŭ li la imagaĵo de tio kion li amis, kaj liaj manoj falis ĝis liaj flankoj.

“Ho, venu al ni!” ili kriis.

Sed li kovris sian vizaĝon.

“Vi blindigas miajn okulojn,” li kriis, “vi varmigas mian koron; sed vi ne povas doni al mi kion mi deziras. Mi atendas tie ĉi—atendos ĝis mia morto. Iru!”

Li kovris sian vizaĝon per la manoj kaj volis ne aŭskulti; kaj kiam li ilin ree atentis, ili estis du brilantaj steloj, kiuj estis malaperantaj en la malproksimeco.

Kaj la longa, longa nokto daŭris.

Ĉiuj kiuj forlasas la valon de superstiĉo trapasas tiun malluman landon; sed iuj iras tra ĝi en malmultaj tagoj, iuj daŭras tie dum monatoj, iuj dum jaroj, kaj iuj mortas tie.

Fine por la ĉasisto malforta lumo montriĝis laŭ la horizonto, kaj li leviĝis por sekvi ĝin; kaj fine li atingis tiun lumon, kaj paŝis en la plenan sunlumon. Tiam leviĝis antaŭ li la altegaj montoj de Sekaj-Faktoj kaj Realajoj. La klara sunlumo ludis sur ilin, kaj la supraĵoj estis perditaj en la nuboj. Ĉe la fundo multaj vojetoj suprenkondukis. Ĝojega krio eliĝis de la ĉasisto. Li elektis la plej rektaj kaj komencis grimpi; kaj la rokoj kaj altaĵoj resonis pro lia kanto.

Oni estis troiginta malgraŭ ĉio ĝi ne estis tiel alta, nek estis la vojo tiel kruta! Kelkajn tagojn, kelkajn semajnojn, kelkajn monatojn, pleje, kaj tiam la supraĵon! Ne nur unu plumon li trovos; li kolektos ĉiujn trovitajn de aliaj homoj, plektos la reton—kaptos Veron—nepretenos ĝin—tuŝos ĝin per la manoj—ĉirkaŭpremos ĝin.

Li ridis en la feliĉa sunbrilo kaj laŭte kantis. Venko estis tre proksima. Tamen, post tempo la vojo fariĝis pli kruta. Li bezonis sian tutan spiron pro la grimpado, kaj la kantado fine ĉesis. Dekstre kaj maldekstre staris grandegaj rokoj sen likeno aŭ musko, kaj en la lafonsimilanta tero kavegoj disstaris. Tie ĉi kaj tie li vidis rebrilon de blankaj ostoj. Nun ankaŭ la vojeto ekfariĝis malpli klara; poste ĝi fariĝis nedifinita kun piedsigno hazarde videbla; tiam ĝi tute finiĝis.

Li jam ne kantis, sed ekfaris vojon por si mem, ĝis kiam li atingis grandegan muron de roko glatan kaj sen fendo, etendantan tiel malproksimen kiel la okulo povis vidi. "Mi starigos ŝtuparon kontraŭ ĝin; kaj, grimpite ĉi tiun muron mi estos preskaŭ tie," li diris kuraĝe kaj eklaboris. Kun sia plektilo de Imago, li elfosis ŝtonojn; sed duono da ili ne konvenis, kaj foje duonmonata laboraĵo disfalis ĉar tiuj malsupraj estis malbone elektitaj. Sed la ĉasisto daŭris labori, dirante ĉiam al si mem: "Grimpite ĉi tiun muron, mi estos preskaŭ tie, ĉi tiun grandan laboron fininte!"

Fine li elvenis sur la supraĵon, kaj li rigardis ĉirkaŭ si. Malproksime, malsupre, kuŝis la blanka nebuleto super la valoj de superstiĉo, kaj super li staris la montoj. Ili antaŭe ŝajnis malaltaj; ili nun estis nemezureble altaj, de fundo ĝis supraĵo ĉirkaŭataj de krutaĵoj de roko, kiuj leviĝis vico super vico en grandegaj rondoj. Sur ilin radiis la eterna sunbrilo. Li eligis frenezan ekkrion. Li kliniĝis sur la teron, kaj kiam li leviĝis lia vizaĝo estis palega. En absoluta silenteco li antaŭeniris. Li estis tre silenta nun. En tiuj altaj regionoj la aero etsas malfacile spirebla de tiuj naskitaj en la valoj: ĉiu spiro kiun li tiris dolorigis lin, kaj la sango elfluetis de la pintoj de liaj fingroj. Antaŭ la dua roka krutaĵo li komencis labori. La alteco de ĉi tiu ŝajnis senfina, kaj li diris nenion. La sonado de lia ilo sonoris tagon kaj nokton sur la feraj rokoj en kiujn li tranĉis ŝtupojn. Jaroj preterpasis lin, tamen li daŭris labori; sed la krutaĵo etendiĝis supren kaj ĉiam super li ĝis la ĉielo. Foje li preĝis ke iom da musko aŭ likeno ekkresku sur tiuj nudaj muroj por esti kunvivanto kun li; sed ĝi neniam venis.

Kaj la jaroj pasis, li kalkulis ilin per la ŝtupoj kiujn li tranĉis—ĉiun jaron po kelkaj—nur kelkaj. Li jam ne kantis; li jam ne diris, "Mi faros tion aŭ ĉi tion"—li nur laboris. Kaj nokte, kiam la krepusko ĉirkaŭvenis, strangaj sovaĝaj vizaĝoj elrigardis al li de la rokaj kavoj kaj fendoj.

"Ĉesigu vian laboron, vi soleca homo, kaj parolu al ni," ili kriis.

"Mia sendanĝereco estas en laboro. Se mi haltus nur unu momenton vi rampus malsupren sur min," li respondis. Kaj ili pluetendis siajn longajn kolojn.

"Rigardu malsupren en la fendon ĉe viaj piedoj," ili diris. "Vidu tion kio kuŝas tie—blankaj ostoj! Homo tiel brava kaj forta kiel vi grimpis ĝis ĉi tiuj rokoj. Kaj li rigardis supren. Li vidis ke ne estas utile peni; li neniam tenos Veron, neniam vidos ĝin, neniam trovos ĝin. Tial li kuŝiĝis tie ĉi, ĉar li estis tre laca. Li ekdormis por ĉiam. Li sin dormigis. Dormado estas tre trankvila. Oni ne estas

soleca kiam oni dormas; nek la manoj doloras, nek la koro.” Kaj la ĉasisto ekridis inter siaj dentoj.

“Ĉu mi ŝiris de mia koro ĉion kio estis plej kara; ĉu mi vagis sola en la lando de nokto; ĉu mi formetis tenton; ĉu mi loĝis kie oni neniam aŭdas voĉon de homo, kaj laboris sola, por kuŝiĝi nun kaj esti mangaĵo por vi, vi harpioj?”

Li ridis sovaĝe; kaj la Eĥoj de Malespero forrampis, ĉar la rido de kuraĝa forta koro estas kiel mortfrapo al ili.

Tamen ili ree elrampis kaj alrigardis lin.

“Ĉu vi scias ke viaj haroj estas blankaj?” ili diris, “ke viaj manoj komencas ŝanceliĝi kiel tiuj de infano? Ĉu vi vidas ke la pinto de via plektilo estas foruzita?—ĝi jam estas krevinta. Se vi iam grimpos ĉi tiun ŝtuparon,” ili diris, “ĝi estos via lasta; vi ne grimpos alian.”

Kaj li respondis, “**Mi scias tion!**” kaj daŭrigis sian laboron.

La maljunaj, malgrasaj manoj tranĉis la ŝtonojn malforte kaj mallerte ĉar la fingroj estis neflekseblaj kaj kurbiĝintaj. La beleco kaj forteco de la homo estis forigitaj.

Fine, maljuna, sulka, velkinta vizaĝo elrigardis super la krutaĵo. Ĝi vidis la eternajn montojn starantajn kun muroj ĝis la blankaj nuboj, sed ĝia laboro estis finita.

La maljuna ĉasisto faldis siajn lacajn manojn kaj kuŝiĝis apud la profundaĵo kie li forlaboris sian vivon. Jam estis dormotempo. Malsupre super la valoj kuŝis la densa blanka nebulo. Hazarde ĝi disiĝis; kaj tra la breĉo la mortantaj okuloj rigardis malsupren je la arboj kaj kampoj de lia infaneco. De malproksime ŝajne alportiĝis al li la krioj de liaj propraj sovaĝaj birdoj, kaj li aŭdis la bruon de la popolo kantanta dum ili dancis, kaj li pensis ke li aŭdas inter ili la voĉojn de siaj kamaradoj, kaj li vidis tre malproksime la sunlumon brilantan sur lia antaŭa hejmo. Kaj grandaj larmoj kolektiĝis en la okuloj de la ĉasisto.

“Ah! kiuj mortas tie ne mortas solaj,” li kriis.

Tiam la nebulo ree kuniĝis, kaj li forturnis la okulojn.

“Mi estas serĉinta,” li diris, “dum longaj jaroj mi laboris; sed mi ne trovis ĝin. Mi ne ripozis, mi ne plendis, kaj mi ne vidis ĝin; nun mia forteco estas foruzita. Kie mi kuŝiĝas eluzita, aliaj homoj staros junaj kaj freŝaj. Per la ŝtupoj kiujn mi tranĉis ili grimpos; per la ŝtupoj kiujn mi tranĉis ili supreniros. Ili ne scios la nomon de tiu kiu tranĉis ilin. Ili ridos je la mallerta laboro; kiam la ŝtonoj ruliĝas ili malbenos min. Sed ili supreniros, kaj per mia laboro; ili grimpos, kaj per mia ŝtuparo! Ili trovos ĝin, kaj per mi! Kaj neniu vivas al si, kaj neniu mortas al si.”

La larmoj elfluis de sub la sulkiĝintaj palpebroj. Se Vero estus

aperinta inter la nuboj super li nun, li ne estus povinta ĝin vidi; la morta nebulo estis en liaj okuloj.

“Mia animo aŭdas ilian feliĉan paŝon venantan,” li diris; “kaj ili supreniros! ili supreniros!” li levis sian velkintan manon ĝis la okuloj.

Tiam malrapide el la blanka ĉielo supre, tra la trankvila aero, venis io falante, falante, falante. Malpeze ĝi flirtis malsupren, kaj falis sur la bruston de la mortanto. Li palpis ĝin per la manoj. Ĝi estis plumo. Li mortis tenante ĝin.

El la angla lingvo tradukis

John M. Clifford, Jr.

Pittsburgh, Pa.

INTERNACIA KONFLIKTO

Preskaŭ ĉiutage oni povas legi en naciaj gazetoj pri internaciaj konfliktoj.

Se iu ministro aŭ diplomato sentas kapdoloron, oni jam skribas pri danĝera situacio kaj pri internaciaj konfliktoj.

Aŭ se iu kapitalisto havas tro da paflegoj kaj ĉiuspecaj mortigiloj en siaj magazenoj, li facile vendas tiujn ĉi abomenajn ilojn—kiujn li cetere plej multe timas—sub la malĝusta publikigo pri internaciaj konfliktoj.

Profitiga komerco! Nenio ja estas tiel facile vendebla, kiel la armiloj.

Nu, kaj la patriotismaj gazetoj, ili ja devas skribi ion similan, alimaniere neniu ilin legus. Cetere niaj patriotoj bezonas ian eksciton; la paco ja ekdormigus ilin.

Sed ni havas ankoraŭ aliajn kaŭzojn, kiuj ekscitas sen grava motivo ofte tutan nacion.

Jen rakonto, kiel okazas en ordinara vivo.

En iu vilaĝo apud la landlimo renkontiĝas du bonaj amikoj. Ĉar ili jam multajn jarojn ne vidis unu la alian, la arda ĝojo vidiĝas sur ilia vizaĝo, kaj por povi (pli bone!) esprimi sian ĝojon, ili iras konkorde en la proksiman drinkejon.

Ili multe babilas kaj la alkoholo ĉiam pli kaj pli entuziasmigas ilin tiel, ke fine inter ambaŭ estiĝas malpaco, kaj la sekvo estas, ke ilia ĝojo finiĝas per intersanĝo de kelkaj vangofrapoj.

La afero ne estus tiel grava, ĉar, laŭ sperto de ĉiuj gekamaradoj, io simila okazas ĉiutage en la tuta mondo, dank' al la efiko de l'alkoholo.

Sed en nia okazo ĉeestas kelkaj vilaĝanoj, kiuj rakontas la okazintaĵon hejme, kaj, por ke ĝi estu pli interesa, ili aldonas, ke fluis ankaŭ iom da sango.

La interesa okazintaĵo transportiĝas en la proksiman urbeton, kie oni jam parolas, ke unu estis grave vundata. Fine ĝin ankaŭ ekscias unu sentema patrioto, kiu post mikroskopa konsiderado de la afero malkovras, ke la du amikoj ne estis samnacionoj. Ho, estas atako kontraŭ nia nacio, kaj tuj li sendas longan artikolon al la loka patriota gazeto kun la rimarko, ke lia kara samnaciono estis mortigata.

La redakcio, subtenata de kelkaj patriotaj kapitalistoj, afable akceptas la bonvenantan artikolon, kaj, ĉar pri unu homo la legantoj ne multe plorus, oni faras “prezeraron” kaj plimultigas la mortigiton.

La aliaj naciaj jurnalaj simple eltranĉas la artikolon, kaj sub diversaj titoloj ĝi aperas en la tuta lando.

Sed la patriotoj de la kontraŭa nacio ankaŭ zorgas pri bona informo de sia nacio kaj per siaj sensaciaj artikoloj superas la alian nacion.

Trovas sin iu sincerulo, kiu kontraŭstaras la malverojn, sed oni silentigas lin per la vorto "renegato." La patriotaj ŝovinistoj ja volas ebligi "internacian konflikton."

La du amikoj baldaŭ repaciĝas, sed la nacia malamo, kaŭzita de patriotisma ĵurnalaro, kreskas.....

Al tiaj malbonaĵoj ni devas energie kontraŭstari, ĉar el malgranda kaŭzo fariĝas grava malbonaĵo.

Ciutage la senmezura drinkado de alkoholo kaŭzas milojn da malpacoj, ja eĉ mortigojn, sed tion multaj homoj konsideras kiel necesan malbonon, se ĝi okazas inter samnacionoj.

Sed ve, kiam kunpuŝiĝas du ebriuloj el malsamaj nacioj, tiam eble naskiĝas internacia konflikto!

C.—El "Le Travailleur Esperantiste"

STOCKHOLDERS' AND DIRECTORS' MEETINGS

The annual meeting of the stockholders of the American Esperantist Co., Inc., was held at the office of the Company, 993 Watertown St., West Newton, Mass., on Saturday, Jan. 16, 1915, at 2.30 P.M. The following were elected to serve as Directors of the Company for the year 1915: J. D. Hailman, Pittsburgh, Pa.; E. F. Dow, West Newton, Mass.; C. H. Fessenden, Newton Centre, Mass.; W. I. N. Lofland, Dover, Dela.; I. A. McCaffrey, West Newton, Mass.

At the close of the stockholders' meeting, the newly elected Board of Directors met in executive session, and a quorum being present, proceeded to organize. By unanimous vote, the following officers were elected to administer the affairs of the Company for the ensuing year: C. H. Fessenden, President and General Manager; E. F. Dow, Vice-President; and I. A. McCaffrey, Secretary-Treasurer.

An editorial board consisting of four directors, —C. H. Fessenden, E. F. Dow, J. D. Hailman, and I. A. McCaffrey, was elected, with C. H. Fessenden as Editor-in-Chief. This editorial staff was empowered to add such collaborators from time to time as it should deem wise.

The report of the Treasurer for 1914 was read and ordered placed on file.

The issuance of dividend discount tickets to present stockholders for the year 1915 was voted.

Instruistino—Kiam la malŝparema filo revenis, Tomĉjo, kion faris lia patro?

Tomĉjo—Li preskaŭ mortigis la grasan bovidon.

"Judge"—Trad. W.H.H.

Josefino—Oni baldaŭ povos paroli milojn da mejloj sen aparato.

Josefo—Se tio okazos, estos tute senutile forsendi la edzinon al Eŭropo.

Trad. Ho Ho

(continued from previous issue)

Bukedo, Lambert, 157 pages, 50c.

A collection of original semi-technical articles by Prof. Lambert of Dijon University.

Diversaĵoj (Rosny, Lemaitre, de Maistre), Lallemand and Beau, 67 pages, 45c.

Stories from the works of three popular French writers.

Dr. Jekyll kaj Sro. Hyde (Stevenson), Morrison and Mann, 94 pages, 40c.

Du Rakontoj (Ĉehov), Kotzin, 30 pages, 11c.

Two typical stories from the Russian.

Elektitaj Fabeloj (la Fontaine), Valant, 64 pages, 18c.

Collection of classic fables mostly in verse.

Ehoj el Manila, McClellan, 99 pages, 35c.

An excellent collection of interesting essays and stories, with portrait.

Elektitaj Fabeloj (Grimm), Kabe, 199 pages, 45c.

Translation of the famous fables of Brothers Grimm.

En Fumejo de L'opio (Reymont), Kabe, 16 pages, 17c.

En Malliberejo (Ĉirikov), Kabe, 32 pages, 14c.

A pathetic little story from the Russian.

En Rusujo per Esperanto, Rivier, 129 pages, 45c.

Experiences of a Frenchman traveling in Russia without any knowledge of the native language.

Esperantaj Prozaĵoj various authors, 246 pages, 60c.

Fables, stories and sketches translated from well-known writers, or written originally by twenty Esperantists of different nations.

Esperanta Biblioteko Internacia.

The volumes of this series contain easy reading matter by the most famous Esperanto writers of all nations. Because of the model contents and the extremely low price they are especially to be recommended for practice courses as well as for private work, and should not be lacking anyone's library.

Each number 10c; ten or more numbers or copies in one order 7c.

- No. 1. Legolibreto, J. Borel.
- No. 2. Fabeloj de Andersen, Skeel-Gjorling.
- No. 3. Bona Sinjorino (Orzesko), Kabe.
- No. 4. Rusaj Rakontoj (Mamin Sibirjak), Kabanov.
- No. 5. Don Kihoto en Barcelono (Cervantes), Fr. Pujula y Valles.
- No. 6. El la Biblio (Selections), Dr. Zamenhof.
- No. 7. El Dramoj (Selections), Dr. Zamenhof.
- No. 8. El Komedioj (Selections), Dr. Zamenhof.
- No. 9. Praktika Frazaro, J. Borel.
- No. 10-11 (double number). Japanaj Rakontoj, Ĉif Tosio.
- No. 12. Reaperantoj (Ibsen), Act 1, O. Bunemann.
- No. 13. Bulgaraj Rakontoj, At. D. Atanasov.
- No. 14-15 (double number). Amoro kaj Psihe (Apuleius), Emilo Pfeffer.
- No. 16. Komerca Korespondo, J. Borel.
- No. 17. Konsiloj pri Higieno (Stolle), J. Borel.

No. 18. La Reĝo de la Ora Rivero (Ruskin), Dr. Ivy Kellerman.

No. 19. Sinjoro Herkules (Belly), E. Arntz and M. Butin.

No. 20. La Lasta Usonano (Mitchell), Lehman Wendell.

No. 21. Hungaraj Rakontoj (Herczeg), Panajott.

No. 22. Nord-Germanaj Rakontoj (Bandlow), Scheerpeltz.

No. 23. Hispanaj Dramoj (Benavente), Inglada.

No. 24. La Instituto Milner (Julien), Lyon.

No. 25. Noveletoj el la Nigra Arbaro (Christaller), Christaller.

No. 26. La Intervidigo kaj Nekonata Dialogo (deVigny), Sam. Meyer.

No. 27. La Patrino (Zahn), Smid.

No. 28. Elzasaj Legendoj, Pulvers.

New numbers are to appear at intervals.

Esperanta Legolibro por Lernantoj, Dr. Andreo Fiŝer, 113 pages, 25c.

A useful book of prose, poetry and anecdotes, translated and original.

Fabiola (Wiseman), Ramo, 422 pages, 95c.

An interesting illustrated historical novel, dealing with the Christians in Rome at the end of the 4th century.

Fantomoj (Turgenev), Fiŝer, 48 pages, 10c.

A ghost story.

Fatala Ŝuldo (Dalsace), Ferter-Cense, 318 pages, 85c.

An interesting novel along theosophical lines.

Fundamenta Krestomatio de la Lingvo Esperanto, Dr. Zamenhof, 460 pages, 90c.

This classic collection of prose and poetry especially edited by the author of Esperanto should be in the possession of every Esperanto student.

Fundo de L'Mizero (Sieroŝevski), Kabe, 91 pages, 25c.

A gloomy picture of life in a Siberian leper colony, translated from the Polish.

Gulliver en Liliputlando (Swift), Inman, 62 pages, 35c.

Illustrated in colors.

Internacia Krestomatio, Kabe, 107 pages, 40c.

Translations of eight stories from different languages.

KARLO, Privat, 47 pages, 15c.

An easy reader for beginners and a standard book for class use.

Karmen (Merimee), Meyer, 56 pages, 35c.

A translation of the romance upon which is based the well known opera "Carmen."

La Karavano (Hauff), Eggleston, 106 pages, 33c.

A number of excellent stories translated from the German.

Kaukaza Kaptito (Tolstoj), Sarapova, 48 pages, 10c.

A story of escape and capture.

LA KOLOMBA PREMIO (Dumas), Papot, 48 pages, 10c.

An amusing satirical sketch from the French.

Krestomatio Por Infanoj kaj Komentantoj, Frenckell, 34 pages, 15c.

A collection of short stories, anecdotes, enigmas and verse, for the beginner in Esperanto.

- La Kaŭzo de la Senlaboreco**, H. C. Mees, 58 pages, 35c.
- Laŭroj**, various authors, 139 pages, 50c.
Collection of eleven interesting original stories.
- Legendoj** (Niemojewski), Kuhn, 232 pages, cloth 65c.
A collection of twelve short stories from the Polish.
- Libro de L'Humorajoj**, Lengyel, 195 pages, 60c.
Collection of really humorous anecdotes, with 38 illustrations.
- Maja Nokto aŭ la Droninto** (Gogol), Frenckell, 35 pages, 15c.
A story from the Russian.
- Marta** (Orzesko), Zamenhof, 237 pages, 95c.
A sad and powerful novel by one of the most famous Polish novelists.
- Monadologio** (Leibniz), Boirac, 31 pages, 16c.
A philosophic booklet.
- LA MOPSO DE LIA ONKLO**, Chase, 48 pages, 15c.
A grotesque "yarn," with a laugh in every line.
- Mirinda Amo**, Luyken, 295 pages, 75c.
An original novel in clear and simple Esperanto, having an interesting plot and deserving of a prominent place in Esperanto literature.
- La Patrinoj** (Avetis Aharonjan), Dr. Andreo Fiŝer, 32 pages, 10c.
A character sketch by one of the most noted authors.
- Patroj kaj Filoj** (Turgenev), Kabe, 165 pages, 65c.
A noteworthy novel from the Russian which should be read by every Esperantist.
- Paŭlo Debenham**, Luyken, 227 pages, 55c, cloth 80c.
A novel original in Esperanto, therefore worthy of special attention aside from its intrinsic interest.
- Pola Antologio**, Kabe, 154 pages, 58c.
Nineteen interesting stories translated from the works of various authors.
- La Premiito**, Herschel S. Hall, 24 pages, 6c.
This prize winning story originally published in "La Ondo de Esperanto," has intrinsic interest since it is the work of an American, who is already favorably known to our readers.
- PRINCO VANC'** (Putnam-Bates), Harris, 96 pages, 35c; cloth, gold stamped 75c.
An excellent translation of a modern fairy story, which is sure to be enjoyed by every Esperantist, for its genuine humor, real interest and beautiful Esperanto.
- Proverbaro Esperanta**, Zamenhof, 82 pages, 45c.
Over 1,000 proverbs collected from French, Polish, German and Russian sources.
- Princo Serebrjanij** (Tolstoi), Sidlovskaja, 285 pages, 75c.
An interesting historical novel.
- La Rabistoj** (Schiller), Zamenhof, 144 pages, 65c.
Translation of the first drama published by the famous German poet.
- RAKONTO KAJ AVENTURO**, Hall and Barroll, 31 pages, 10c.
Two thoroughly interesting stories, original in Esperanto.
- Rikke-Tikke-Tak** (Hendrik Conscience), Maria Posenaer, with frontispiece, 112 pages, 50c.
- Rip Van Vinkl** (Irving), 36 pages, 10c.
- Robinson Kruso** (Defoe), Mason, 143 pages, 50c.
A well bound generously illustrated edition.
- Sableroj**, Hankel, 91 pages, 22c.
A collection of original poems and short stories.
- SUB LA MEZNOKTA SUNO**, Wendell, 121 pages, paper 35c, cloth 50c.
An extremely interesting collection of stories and fables of Swedish origin.
- Tatterley** (Gallon), Wilson, 198 pages, 45c, cloth 55c.
A well translated popular novel.
- Tra la Loko Ensorcita**, J. Sirjaev, 15 pages, 6c.
- TRADUKOJ TRI** (Helliwell), Helliwell, 55 pages, 20c.
Three interesting little stories with Canadian setting.
- La Trezoro de la Orajisto** (Senoa), Kolar-Krom, 300 pages, 70c.
A historical novel translated from the Croatian.
- Tri Angloj Alilande** (John Merchant), 95 pages, 35c.
An amusing original story.
- Tutmonda Biblioteko Internacia je la Memoro de Tolstoi**
Each story translated from the Russian, by Anna Ŝarapov or N. Kabanov:
1. Dio—Unu por Ĉiuj, 12 pages, 8c.
  2. Unu Animo en Ĉiuj, 15 pages, 8c.
  3. Unu Ŝtupo, 45 pages, 15c.
  4. Per Kio Homoj Estas Vivaj, 32 pages, 10c.
  5. Dio Vidas Veron, sed ne Baldaŭ Diros, 16 pages, 8c.
  6. Du Maljunuloj, 31 pages, 10c.
  7. Kie Estas Amo, Tie Estas Dio, 19 pages, 10c.
  8. Sieĝo de Sebastopolo, 71 pages, 20c.
  9. Kaukaza Militkaptito, 36 pages, 12c.
- La Vendetta** (Balzac), Merckens, 120 pages, 35c.
An interesting novel, from the French.
- La Virineto de la Maro** (Andersen), Zamenhof, 42 pages, 35c.
A splendid illustrated translation of this Danish fairy tale.

POETRY

- Dua Kreinto**, Sanjurjo, 11 pages, 5c.
An original poem by a Porto Rican.
- Eneido** (Virgil), Vallienne, 271 pages, 80c.
An excellent translation from the Latin of books I-XII of the Aeneid.
- Horacio** (Macaulay), Bicknell, 61 pages, 24c.
Esperanto version of this popular poem, with the original English added.
- Himnaro**, Butler, 111 pages, 19c.
A compilation of 100 translations of hymns, with index in English and Esperanto.

(To be continued)

ORDER BLANK

The American Esperantist Co., Inc., West Newton, Mass.

Please send me at once, to above address, the books, etc., checked below, for which I enclose the sum of \$.....

Name .....

Address .....

.....

Year's subscription to the monthly magazine, AMERIKA ESPERANTISTO, \$1.00	
AMERICAN ESPERANTO BOOK, Special paper edition, with vocabularies, \$ .50	
COMPLETE GRAMMAR OF ESPERANTO (Kellerman), with vocabularies, \$1.25 postpaid	
Combination of one year's subscription to AMERIKA ESPERANTISTO with cloth bound copy of the MILLIDGE ESPERANTO-ENGLISH DICTIONARY, \$2.50	
Combination of one year's subscription to AMERIKA ESPERANTISTO with copy of COMPLETE GRAMMAR OF ESPERANTO, \$2.00	

APPLICATION FOR MEMBERSHIP

Fill out this application legibly and mail to Dr. C. H. Fessenden, General Secretary, The Esperanto Association of North America, Newton Centre, Mass.

I hereby apply for membership in **The Esperanto Association of North America**, and indicate by placing **X** in the column at the right the extent to which I will be able to cooperate in the work of said Association.

Name .....

Address .....

.....

Active Membership, 50 cents enclosed	
Special Membership, \$2.50 enclosed	
Sustaining Membership, \$10.00 enclosed	
Life Membership, \$100.00 enclosed	
I am eligible for membership in the Students Esperanto League	
I shall be glad to assist in the work of propaganda, and wish you to notify the nearest propaganda leader of the Association	
The following information is requested but not obligatory	
Age Occupation Birthplace	
If of any linguistic division, as German-American, Bohemian- American, etc., please state here:	

TRA LA JARO

THE ESPERANTO TEXT-BOOK

"Just the book for propaganda and for the enthusiastic teacher. Makes Esperantists, and better—keeps them."

WM. B. JAMES, Instructor,
Boston Esperanto Society

Cloth, postpaid, 50 cents per copy

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., Inc.
WEST NEWTON, MASS., USONO

The Popular Reading Book for Young and Old

PRINCO VANC'

Translated by Herbert Harris, Chairman, Examination
Committee, E. A. N. A.

Approved by Esperanta Literatura Asocio

A necessary addition to your Esperanto library

Heavy Green Art Paper, **35c**   Green Cloth, gold stamped, **75c**

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., Inc.
WEST NEWTON, MASS.

SEP RIDOJ

AMERIKAJ HUMORAĴOJ DE LEHMAN WENDELL
(Aprobata de E. L. A.)

Seven short stories, original in Esperanto, showing the
real wit for which America is famous

First Edition ready March 1st, 25c per copy

(Advance orders received now filled promptly on publication)

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., Inc.
WEST NEWTON, MASS., USONO

Unu el la
“Acadian” kreitaĵoj de
Thomas Nelson Page

povas “kaŭzi ke violono kaj
ridu kaj ploru.”

Ĉu vi vere scias ke vi povas
kaŭzi ke “Emerson” automate ludata fortepiano
kaj ridu kaj ploru? Ĝi kondukos vin al la
altaĵoj per la tondrosimilaj kompozicioj de la
famaj muzikverkistoj, kaj ĝi enlulos vin en tutan
riponon per la plej simplaj, la plej dolcaj
melodioj. Estas nenia nuanco de melodio kiun
ĝi ne povas produkti.

Ne estas necese ke vi estu boninstruita muzikisto.
Vi nur bezonas ami la muzikon kaj tre facile vi povas
eklerni por doni al ĝi tian interpretadon kian vi volas—se
vi posedas la “Emerson” automate ludatan fortepianon.

Vendistoj en ĉefaj urboj kaj urbetoj.

Petu katalogon.

Emerson Piano Company

Fondita 1849

Boston, Massachusetts